

Metodické výklady k problematice výkonu spisové služby v elektronických systémech spisové služby

Cílem tohoto dokumentu je vysvětlit nejasnosti jednotlivých ustanovení národního standardu, vyhlášky a zákona. Národní standard je do značné míry vysoce technickým a odborným dokumentem, který určuje klíčové charakteristiky elektronických systémů spisové služby. Jelikož elektronický systém spisové služby představuje základní nástroj původce pro výkon spisové služby, je nezbytné, aby výklad požadavků národního standardu byl jednoznačný.

Dále používané zkratky a pojmy:

eSSL (ESSL na počátku věty) – elektronický systém spisové služby

ISDS – informační systém datových schránek

ISSD – informační systém spravující dokumenty, který není eSSL, typicky tzv. agendový systém

NSESSS, národní standard, standard – národní standard pro elektronické systémy spisové služby, Věstník Ministerstva vnitra částka 85/2024

vyhláška – vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů

zákon – zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Obsah tohoto dokumentu:

1.	Dělení na právnické a fyzické osoby v požadavku 2.8.15.....	2
2.	Podoba přehledu entit spojených křížovými odkazy.....	2
3.	Přístupová práva k věcným skupinám podle požadavku 5.1.3.....	3
4.	Použití spouštěcích událostí podle požadavku 6.1.9 u typového spisu.....	3
5.	Vyznačení vady při příjmu vadné komponenty v kontejneru.....	5
6.	Převod PDF uzamčeného k editaci do výstupního datového formátu.....	5
7.	Přetřídění neuzavěřených spisů při přechodu původce na novou legislativu.....	7
8.	Vložení vyřízeného dokumentu do spisu po přechodu původce na novou legislativu.....	7
9.	Obsah ztvárněného spisu podle požadavku 5.2.13.....	8
10.	Uplynutí skartační lhůty ke stanovenému datu podle požadavku 7.3.9.....	9
11.	Editace meta dat rolí „posuzovatel skartační operace“.....	10

1. Dělení na právnické a fyzické osoby v požadavku 2.8.15

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

V textu standardu je v požadavcích 2.8.6 a 2.8.7 zavedeno rozdělení na právnické, fyzické a podnikající fyzické osoby, ale požadavek 2.8.15 uvádí jen rozdělení na právnické a fyzické osoby. Jde o rozpor?

Metodický výklad:

Požadavek 2.8.15 byl při posledních úpravách textu standardu nedopatřením opominut, nicméně je třeba jej chápat ve smyslu požadavků 2.8.6 a 2.8.7. V další verzi standardu bude znění požadavku 2.8.15 upraveno shodně s ostatními požadavky na „o podnikající fyzické osobě nebo o právnické osobě vedené ve jmenném rejstříku, která nemá vazbu na dokument nebo spis.“

2. Podoba přehledu entit spojených křížovými odkazy

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Podle požadavku 4.1.7 má eSSL umožnit hromadně zjistit informace o metadatech alespoň v rozsahu hlavičky metadat entit spojených křížovým odkazem a tyto entity znázornit.

Má jít o zobrazení všech připojených entit v rozsahu hlavičkových metadat podle přílohy č. 8 na jedné obrazovce? Křížovým odkazem mohou být připojeny jak spisy, tak dokumenty. Pokud by tedy uživatel otevřel detail spisu, měla by se zobrazit jedna tabulka s připojenými spisy a druhá s připojenými dokumenty (neboť rozsah hlavičkových metadat se mezi jednotlivými entitami liší)?

Mezi hlavičková metadata spisu pak patří mj. i soupis všech dokumentů, které spis obsahuje, včetně jejich jednoznačných identifikátorů. Nejedná se o příliš mnoho údajů na to, aby mohly být nějakým praktickým způsobem zobrazeny v jednoduché přehledové tabulce?

Metodický výklad:

Požadavek je možné splnit s využitím jedné společné tabulky vyhledaných entit, která bude obsahovat metadata podle požadavku 4.1.7, resp. přílohy 8 společně pro spisy a dokumenty s tím, že rozlišená metadata budou zobrazena až po rozkliknutí dotyčné entity. Za společná metadata lze považovat především:

- Jednoznačný identifikátor,
- Stručný obsah spisu resp. dokumentu,
- Spisovou značku resp. Číslo jednací dokumentu,

Další shodná metadata je možné zobrazovat přímo ve vyhledávací tabulce nebo odkazem po rozkliknutí dané entity, pokud je v základním formuláři jasně patrné, že takové údaje existují, tzn. dokument či spis je již přenesen do jiné evidence nebo Národního digitálního archivu (NDA). Tato metadata jsou:

- příznak Vybrán za archiválii a identifikátor, který přidělil Národní archiv nebo digitální archiv,
- Datum přenosu nebo zničení,
- Datum přenosu do digitálního archivu (NDA) k trvalému uložení,
- Důvod zničení nebo přenosu,
- Identifikace dokumentu, na základě, kterého byla operace zničení, exportu či přenosu provedena,
- Identifikace samostatné evidence dokumentů (SED), do které byly dokumenty přeneseny,
- Jednoznačný identifikátor ze samostatné evidence dokumentů (SED), jestliže byl tímto systémem přidělen.

Soupis dokumentů ve spisu je v takovém případě možné zobrazit až po rozkliknutí dané entity, nanejvýš vhodné je v případě společné tabulky graficky rozlišit typ entity - spis versus dokument. Alternativním řešením je oddělit spisy a dokumenty propojené křížovými odkazy do samostatných přehledových tabulek.

3. Přístupová práva k věcným skupinám podle požadavku 5.1.3

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Požadavek 5.1.3 zadává možnost omezení vyhledaných věcných skupin podle přístupových oprávnění. Přidělování oprávnění k věcným skupinám bylo původně obsaženo v požadavku 3.1.10, který je ale v novém znění standardu zrušen. Je správný závěr, že po vypuštění požadavku 3.1.10 mají mít všechny role vždy přístup ke všem věcným skupinám?

Metodický výklad:

Požadavek 5.1.3 je v otázce přístupových práv deklaratorní, jelikož ke každé entitě v eSSL vždy existují nějaká přístupová oprávnění. Obecná formulace "...podle přístupových oprávnění vyhledat a vybrat..." fakticky neříká nic o tom, jak a pro koho mají být přístupová práva nastavena. Požadavek 5.1.3 tedy nelze vykládat tak, jak je naznačeno v dotazu. O tom, jak budou v eSSL budou nastavena oprávnění pro jednotlivé věcné skupiny (zda mají mít přístup všichni ke všemu, nebo zda má být přístup diverzifikovaný), rozhoduje vždy původce na základě platného spisového řádu.

4. Použití spouštěcích událostí podle požadavku 6.1.9 u typového spisu

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Nemá být namísto textu „součást typového spisu“ v požadavku 6.1.9 bod 1) uveden text „díl typového spisu“ když se rok spouštěcí události váže k dílu? Díl je také popisován/uváděn v navazujících požadavcích, například 6.1.8. Není jasné, jak provést výpočet pro spouštěcí události 6.1.6 a) b) c) použité na součásti typového spisu, ani jak správně pracovat se spouštěcí událostí „vyřízení spisu“ v případě typového spisu, tj. použitou na součásti typového spisu

nebo díly typového spisu. V dílu typového spisu mohou být desítky spisů s naprosto rozdílnými roky vyřízení, který rok vyřízení se má brát k výpočtu skartačních lhůt?

Metodický výklad:

Požadavek 6.1.9 bod 1) je správně, spouštěcí událost se doplňuje na součást nebo spis, na díl typového spisu se dědí z nadřazené entity (součásti typového spisu) a v dílu typového spisu probíhá vypořádání konfliktu skartačních režimů. Příklad: na šabloně TS je u konkrétní součásti externí spouštěcí událost „kolaudace“. Na součásti TS se vyplní datum (např. 14. 1. 2025) a následně proběhne vypořádání konfliktů skartačních režimů (pokud je uplatněn ve spisech uvnitř druh dokumentu) nebo se rovnou celý skartační režim ze součásti TS na díl TS dědí. „Hromadně doplnit“ v tomto případě znamená, že se tak může stát dle volby uživatele pro dané součásti více TS najednou.

Protože požadavek 6.1.6 nezmiňuje spouštěcí událost pro díl typového spisu s výjimkou externí spouštěcí události (zmínka v požadavku 6.1.9), je spouštěcí událostí dílu typového spisu jeho uzavření. Tato spouštěcí událost se nenastavuje správcovskou rolí, je vlastností dílu typového spisu. Ze samotného požadavku 6.1.6 nelze dovozovat, že tam uvedené spouštěcí události se vztahují k dílu typového spisu. Nicméně i bez spouštěcí události „rok uzavření dílu typového spisu“ v požadavku 6.1.6 lze dovodit, že použití spouštěcí události:

- „rok vyřízení spisu“ u dílu typového spisu je metodická chyba, ale pokud už by byla použita, tak by se mělo vzít nejnovější datum vyřízení ze všech spisů v daném dílu,
- „rok uzavření spisu“ je totožný s rokem uzavření posledního spisu v dílu a
- „rok založení spisu totožný s rokem jeho evidence“ stejně jako „vyřízení“ nedává smysl, ale pokud už by byla použita, tak by se měl vzít nejmladší rok podle spisové značky.

Je důležité si uvědomit, že ve všech výše popsaných případech nejde o externí spouštěcí události, které je třeba do eSSL uživatelsky zadávat, ale o klasické spouštěcí události na základě existující hodnoty. Spouštěcí událost „rok narození nebo vzniku subjektu“ podle požadavku 6.1.6 d) můžeme považovat za externí událost sui generis, narozdíl od ostatních externích událostí, v praxi je rozhodné datum v okamžiku uzavření spisu známé. Rok narození nebo vzniku subjektu má tudíž jednu z klíčových vlastností pro nastavení počátku běhu skartační lhůty stejnou jako ostatní interní spouštěcí události.

Vyřízení dílu je logický nesmysl, protože vyřídít lze pouze konkrétní věci, tedy spisy, i když navržená interpretace - nejmladší vyřízení ze všech spisů v dílu je technicky správná, ale nedává smysl volit takovou spouštěcí událost na součást typového spisu. Totéž platí pro spouštěcí událost rok založení spisu totožným s rokem evidence, a opět řešení s nejmladším výskytem bude fungovat.

Pokud je na součásti typového spisu stanovená spouštěcí událost uzavření spisu, je třeba tím rozumět (přes výše popsané chyby) rok uzavření dílu, stejně jako se uzavřením u věcné skupiny obsahující spisy rozumí rok uzavření obsažených spisů.

Hodnotu vycházející z nastalé externí spouštěcí události lze přiřadit všem dílům typového spisu pod danou součástí TS, opravdu není problém, pokud bude její zdědění předcházet uzavření některých spisů v dílech či některých dílů v dané součásti.

5. Vyznačení vady při příjmu vadné komponenty v kontejneru

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Pokud bude na příjmu detekována vada komponenty podle požadavku 2.1.7, které je vložena v kontejneru, má se jako vadná označit jen dotyčná komponenta (soubor), nebo se má označit za vadnou komponentu celý kontejner? Protože vada nemusí být jen např. formátová, ale může jít o bezpečnostní problém, neměl by být za vadný označen celý kontejner? Pokud by se vyřadila ze zpracování jen dotčená komponenta, ale zabalená v kontejneru, by byla stále v systému a dostupná uživatelům, nejde o bezpečnostní problém?

Metodický výklad:

Podle národního standardu nejprve musí proběhnout rozebrání kontejneru podle kapitoly 2.4 a teprve následně je použit postup podle kapitoly 2.1. Činnosti podle postupu v požadavku 2.1.7 přichází na řadu až když jsou komponenty vyjmuty z kontejneru. Současně formulaci „na pokyn uživatelské role při příjmu dokumentu neuloží“ je třeba chápat tak, že ona uživatelská role může rozhodnout, že i nepodporovaná komponenta bude v eSSL uložena. Souvisí to také s potřebou původce nahrát do eSSL komponenty z datových médií, a nemusí jít pouze o podání na technickém nosiči dat. V případě detekce vady komponenty vložené v kontejneru a za předpokladu, že uživatel ji v souladu s požadavkem 2.1.7 nebude chtít uložit, je správné označit za vadnou pouze konkrétní komponentu, nikoliv celý kontejner.

Problematika nepřijímaných datových formátů je podstatná i pro výběr archiválií příslušným archivem. Vždy je lepší, pokud komponenta existuje, byť je její čitelnost problematická, než její umělé mazání z důvodu formátových pravidel. Proto posuzující archivář může schválit vstup takovéto komponenty do digitálního archivu, má možnost udělit výjimku nebo zahájit konverzaci s původcem za účelem opravy datového formátu. Bez možnosti výjimky z formátových pravidel by v současné době nebylo možné provést třetinu až polovinu skartačních řízení (přejímek archiválií).

Restrikce pro datové formáty nemohou nahrazovat antivirovou kontrolu, spisová služba není antivirový program. V žádném případě nelze spoléhat na to, že elektronický systém spisové služby bude odchyťovat všechny hrozby a že další bezpečnostní prvky (firewall, antivirus, antimalware apod.) již nejsou potřebné. Pokud jde o ustanovení o škodlivém kódu ve vyhlášce¹, je třeba si uvědomit, že vyhláška popisuje procesní pravidla, tj. činnost původce při výkonu spisové služby, nikoli funkčnost technického nástroje pro výkon spisové služby, tedy eSSL.

6. Převod PDF uzamčeného k editaci do výstupního datového formátu

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Jak správně postupovat při převodu do výstupního datového formátu PDF/A, pokud je původní soubor nevýstupní PDF a současně je autorem uzamčen k editaci, např. zámkem v Acrobat? Je v pořádku za účelem převodu do výstupního datového formátu technologickým zásahem

¹ § 4 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 259/2012 Sb.

„obejít“ zámek? Není to porušení základních principů, kdy legislativa deklaruje respektování integrity a autenticity dokumentů, zakazuje neoprávněné zpracování dat, včetně odstranění ochrany bez oprávnění a požaduje, aby práce s chráněnými dokumenty byla v souladu s jejich zabezpečením a účelem ochrany?

Metodický výklad:

Zámek (zaheslováním) v aplikacích Adobe lze omezit přístup k PDF nebo omezit některé funkce, jako je například tisk nebo úpravy dokumentu, ale nelze zabránit ukládání kopií dokumentu PDF, i když ty mají stejná omezení jako původní dokument PDF. Technicky to Adobe provádí pomocí šifrování, ale prostřednictvím Adobe nelze přidávat hesla k elektronicky podepsanému nebo certifikovanému dokumentu.

Archivní zákon požaduje, aby před změnou datového formátu (ZDF) dokumentu v digitální podobě byla ověřena platnost elektronického podpisu, elektronické pečeti nebo elektronického časového razítka, je-li jimi dokument opatřen. To znamená, že zákon připouští i ZDF dokumentu bez uznávaných zajišťovacích prvků, aniž by se v něm mluvilo o jiném typu zabezpečení. Dále zákon v § 69a odst. 1 definuje podmínky i důvody převodu dokumentu nebo změny datového formátu: „...věrohodnost původu dokumentu, neporušitelnost obsahu, čitelnost dokumentu a bezpečnost procesu převádění nebo změny datového formátu...“ Hlavním důvodem změny datového formátu je právě jeho čitelnost. Celý proces změny datového formátu je koncipován tak, že je podporována autenticita a integrita obsahu dokumentu.

Archivní zákon je speciální právní úprava, která má přednost před obecnou (a není s ní v rozporu), takže pokud je možné převádět datový formát u komponenty, která je elektronicky podepsaná, je to samozřejmě možné i v případě podobných technických zábran bez právní relevance, jako je zámek v PDF. V krajním případě by bylo možné na zámek v PDF nahlížet jako na škodlivý kód a tedy příslušnou komponentu považovat za vadnou. Tak tomu může být v případě úplného znepřístupnění PDF komponenty pomocí šifrování (ochrana heslem), kdy nelze dokument „zobrazit uživatelsky vnímatelným způsobem“ a je třeba postupovat podle § 4 odst. 3 vyhlášky. Nehledě na to, že původce v tomto případě nemůže realizovat povinnost podle § 4 odst. 4 vyhlášky a následujících odstavců.

Na uvedenou problematiku nelze vztahovat ani obecné nařízení o ochraně osobních údajů, ačkoliv je v něm šifrování výslovně uvedeno v bodě 83: „V zájmu zachování bezpečnosti a zabránění zpracování, které by bylo v rozporu s tímto nařízením, by měl správce nebo zpracovatel posoudit rizika spojená se zpracováním a přijmout opatření ke zmírnění těchto rizik, například šifrování.“ Avšak GDPR se věnuje oblasti neoprávněného zpracování osobních údajů, což nelze aplikovat v případě dokumentu, který byl zaslán veřejnoprávnímu původci, jehož zákonnou povinností je dokument přijmout, zaevidovat a vyřídit.

V otázkách naznačená úvaha by měla smysl v případě autorského zákona. Zde je však třeba upozornit na institut vyloučení² úředního díla z ochrany a knihovní licenci³ pro zhotovování rozmnoženin díla. Navíc, dílo je v pojetí autorského zákona nehmotné, a jakákoliv změna datového nosiče nebo datového formátu nemá na jeho existenci/neexistenci vliv. Je třeba opět

² viz § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb.

³ viz § 37 odst.1 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb.

zdůraznit, že výkon spisové služby se řídí archivním zákonem, který je speciální právní úprava, která má přednost před obecnou.

7. Přetřídění neuzavřených spisů při přechodu původce na novou legislativu

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Spisy, které v okamžiku přechodu původce na novou legislativu nebudou uzavřené, budou muset být nuceně přetříděny do věcných skupin z nového spisového plánu. Jak správně postupovat v případě, že přetříděovaný spis bude obsahovat dokumenty s různými čísly jednacími, které nemusí vyhovovat pravidlům tvorby č. j. v nové věcné skupině?

Metodický výklad:

Při přechodu původce na novou atestovanou verzi elektronického systému spisové služby si dokumenty v otevřených spisech ponechají svá přidělená čísla jednacích, a to bez ohledu na způsob tvorby čísel jednacích určených pro nově zakládané spisy v dané věcné skupině. Bude se tedy postupovat obdobně jako v případě přetřídění spisů podle požadavku 3.4.9. Nově vytvářené dokumenty v těchto spisech pak obdrží v souladu s požadavkem 2.7.4 číslo jednacích, které bude tvořeno shodně s původním způsobem tvorby spisu, tedy podle 2.7.4 a), pokud byl spis původně vytvářen spojováním dokumentů, nebo podle 2.7.4 b), pokud byl vytvářen pomocí sběrného archu. V případě přetřídění dokumentů z těchto spisů do jiného spisu dojde již ke standardnímu postupu podle požadavku 3.4.7 standardu.

8. Vložení vyřízeného dokumentu do spisu po přechodu původce na novou legislativu

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Podle staré legislativy je možné vyřídit samostatný dokument pod svým číslem jednacím, tj. dokument může být vložen přímo do věcné skupiny, nemusí být v žádném spisu. Podle nové legislativy se zásadně vyřizuje pouze celý spis s tím, že dokument získává č. j. podle spisu (respektive podle věcné skupiny spisu). Bude možné takový „starý“ vyřízený dokument po přechodu na novou legislativu vložit do spisu? Pokud ano, jaké číslo jednacích bude mít po vložení do spisu, resp. přijde o své původní, pod kterým byl vyřízen?

Metodický výklad:

Ve standardu je u všech potřebných požadavků pamatováno na předešlý legislativní stav, tudíž samostatně vyřízený a uzavřený dokument lze mít i nadále ve spisovně a vyskartovat. Z tohoto hlediska není nutné takový dokument vkládat do spisu, neboli dokument vyřízený a uzavřený ve věcné skupině podle předešlé legislativy nebude v eSSL nutné vložit do nového spisu, a zůstává ve spisovně, jak je.

Obecně není nutné s vyřízenými dokumenty jakkoliv nakládat, kromě skartačního řízení. Pokud bude starý dokument (původně vyřízený ve věcné skupině) vložen do nově vytvořeného spisu, dostane číslo jednacích podle nové věcné skupiny a podle nových pravidel. S jeho starým číslem

jednáním se bude zacházet jako kdyby byl takový dokument přetříděn podle požadavku 3.4.7, platí tedy požadavek 3.4.8 standardu.

Nevyřízený dokument, který se ve chvíli přechodu na atestovanou verzi elektronického systému spisové služby nenachází ve spisu, bude vložen do nově vzniklého spisu a dostane číslo jednací podle pravidel nastavených na věcné skupině. S jeho původním číslem jednáním se bude zacházet tak, jako kdyby takový dokument byl přetříděn podle požadavku 3.4.7 a tedy pro něj plně platí požadavek 3.4.8 standardu.

9. Obsah ztvárněného spisu podle požadavku 5.2.13

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Je pojmem „jednotlivé dokumenty a jejich komponenty“ v požadavku 5.2.13 myšleno, že bude jedna samostatná (celkově čtvrtá) komponenta v PDF/A, která bude obsahovat popis jednotlivých dokumentů spisu a jejich komponent? Nikoliv tedy co dokument to jedna samostatná komponenta v PDF/A? Jinak řečeno, má být výčet dokumentů a jejich komponent v jedné PDF/A komponentě coby tisková sestava, nebo zda musí být pro každý dokument samostatná komponenta?

Metodický výklad:

Požadavek 5.2.13 se používá mimo jiné i pro postoupení spisu. V takovém případě je nutné mít k dispozici nejen metadata spisu, ale i jeho obsah, tedy nikoli jen tiskovou sestavu metadat, ale komponenty jako takové. Nedávalo by žádný smysl, kdyby v postupovaném spisu byl pouze přehled názvů obsahových komponent, aniž by se k nim také dalo přistupovat a dále s nimi pracovat; viz též metodické stanovisko č. j. MV-159767-28/AS-2023 (2 - ztvárnění spisu, 3 - postoupení spisu), <https://www.mvcr.cz/soubor/metodicke-vyklady-k-problematice-vykonu-spisove-sluzby-v-elektronickych-systemech-spisove-sluzby-mv-159767-28-as-2023.aspx>

Věta „Samostatné komponenty se řadí následujícím způsobem...“ v požadavku 5.2.13 říká, že po ztvárnění metadat existují nějaké samostatné komponenty, přičemž věta nerozlišuje, zda tyto komponenty při procesu ztvárnění nově vzniknou, nebo již jsou v systému přítomné, a že tyto komponenty je třeba nějakým způsobem seřadit.

Bod 1 upřesňuje, že jedna z nově vzniklých komponent bude obsahovat údaje definované výše v textu pod písmeny a - k), bod 2 upřesňuje, že jedna z nově vzniklých komponent bude obsahovat údaje definované výše v textu pod písmenem l) a jaké vlastnosti tato komponenta musí mít a bod 3 upřesňuje, že jedna z nově vzniklých komponent bude obsahovat údaje definované výše v textu pod písmenem m).

Bod 4 svou formulací vyjadřuje, že ve ztvárnění ještě budou přítomny dokumenty a jejich komponenty jakožto nedílná součást ztvárnění a kurziva v požadavku určuje optimální způsob jejich označování a řazení. Pokud by se bod 4 měl týkat výhradně metadat a jeho výsledkem by měla být nově vzniklá samostatná komponenta, např. v podobě tiskové sestavy, pak by byl formulován jinak, například takto: „komponenta s přehledem jednotlivých dokumentů a jejich komponent.“ Bod 4 ale o žádné komponentě obsahující seznam dokumentů nehovoří.

V případě požadavku 5.2.13 mějme na paměti, že jde o elektronické postoupení el. spisu. Tedy po „úvodních“ třech komponentách vytvořených podle bodů 1) – 3) již nebude následovat žádný výčet dokumentů a jejich fyzických komponent. Do ztvárnění se ze ztvárňovaného spisu připojí repliky komponent již existujících dokumentů a jejich komponent s tím, že pro lepší přehlednost je vhodné je přejmenovat podle textu v kurzivě. Výsledkem ztvárnění tedy bude soubor obsahující 3 komponenty podle bodů 1) – 3) doplněný o N komponent replik všech dokumentů vložených ve ztvárňovaném spisu.

Požadavek sám nic neříká o tom, že by samotné dokumenty měly být zvlášť ztvárňovány do PDF/A, nebo v rámci ztvárňování spisu prováděna změna datového formátu dokumentů a podobně. Datový formát komponent dokumentů ve ztvárnění tak bude záviset na tom, jaký byl/je datový formát zdroje. U doručených dokumentů to v případě statických textových dokumentů, statických kombinovaných textových a obrazových dokumentů a statických obrazových dokumentů vždy bude výstupní datový formát podle § 23 vyhlášky 259/2012 Sb. protože eSSL musí splnit požadavek 2.5.1. U vlastních dokumentů původce to mohou být i nevýstupní datové formáty podle toho, s čím umí eSSL pracovat, protože ne všechny komponenty ve ztvárňovaném spisu musí být nutně podepsané, aby se na ně uplatnil požadavek 2.5.3.

10. Uplynutí skartační lhůty ke stanovenému datu podle požadavku 7.3.9

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Má se v případě stanoveného období podle požadavku 7.3.9 (např. 2025) zahrnout do počtu jen takové entity, kterým uplyne skartační lhůta pouze v roce 2025, nebo mají být zahrnuty i entity, kterým daná lhůta uplynula i v předchozích letech (2024, 2023, ...), ale ještě neprošly skartačním řízením?

Metodický výklad:

Jde vlastně o kombinaci obojího. Stanovené datum je konkrétní, např. 1. 1. 2025, kdy eSSL nalezne všechny entity, kterým již k danému datu uplynula skartační lhůta, přičemž uživateli umožní nastavit i stanovené období, pro které mu má ukázat množství příslušných entit. Například pokud obsluha spisovny chce vyvolat skartaci v roce 2025, zadá datum 1. 1. 2025, a výběrem stanoveného období zjišťuje, kolik dokumentů, spisů a dílů za ten který rok(y) je připraveno ke skartaci. Defaultní nastavení stanoveného období by se dalo chápat jako „od počátku věků“ ke stanovenému datu s tím, že si je uživatel může upravit podle potřeby.

Stanovené datum lze v požadavku 7.3.9 (ne jinde!) chápat i jako určení konkrétního roku, respektive konkrétního prvního ledna zvoleného roku, před kterým došlo k vypršení skartačních lhůt dotčených entit, přičemž je požadován souhrn všech takových entit. Hlavní užití daného požadavku bude totiž pro přípravu skartačního řízení a zde je zákonem dán přelom roku jako časový mezník sjednocující doběhnutí všech lhůt uplynulých v předešlém roce.

Výčet entit pak lze ve zprávě uživatelsky omezit na stanovené období, tedy rozsahem let od 1 do n, pro který má být ve zprávě zobrazeno množství příslušných entit, kterým uplynula skartační lhůta ve vymezeném časovém úseku. Zda bude zadání víceletého stanoveného období

formou uzavřeného či otevřeného intervalu, a zda stanovené datum pro určení konkrétního roku bude chápáno jako 1. ledna nebo 31. prosince, tedy zda se při zadání roku budou zobrazovat entity, kterým uběhla skartační lhůta před začátkem zadaného roku, nebo i entity, kterým uběhla v zadaném roce, je vlastností daného informačního systému. Z pohledu uživatelské intuitivnosti je lepší používat uzavřený interval, tedy včetně mezních hodnot.

11. Editace metadat rolí „posuzovatel skartační operace“

Popis nejasnosti nebo text dotazu:

Může posuzovatel skartační operace v průběhu skartačního řízení upravovat metadata spisu, například ukládací jednotku (místo uložení)?

Metodický výklad:

Podle požadavku 7.1.9 může posuzovatel skartační operace kromě přetřídění (požadavek 3.1.9) a nahlížení do komponent měnit metadata entity podle požadavku 7.1.5, který říká, že „po uzavření spisu eSSL umožní správcovské roli změnit metadata dokumentu a spisu zapsaná uživatelskou rolí.“ Tyto změny umožňují posuzovateli skartační operace opravovat případné chyby uživatelů, na které se například přijde v součinnosti s pověřeným archivářem příslušného archivu při provádění výběru archiválií nebo umožní připravit analogové dokumenty k předání - jedním z hlavních editovatelných údajů je proto ukládací jednotka/místo uložení. I když požadavek 7.1.5 nerozlišuje okamžik, od/do kterého může posuzovatel skartační operace změny realizovat, z logiky věci vyplývá, že realizace změn nemá smysl po zničení nebo přenosu entit, tedy po realizaci celého procesu výběru archiválií a předání vybraných archiválií. Samozřejmě, že vytváření SIP balíčků v každý okamžik musí reflektovat aktuální podobu a obsah metadat.